אישים באגרות הראי"ה

ד"ר משה וולך

רופא בירושלים ומייסד בית החולים "שערי צדק" · תרכ"ז–תשי"ז (1866–1957)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ד"ר משה (מוריץ) וולך נולד בכ' בטבת תרכ"ז (1866) באויסקירכן שליד קלן שבגרמניה, ולמד רפואה בברלין ובווירצבורג. בשנת תרנ"א (1890) הגיע לירושלים בשליחות "ארגון הפקידים והאמרכלים" באמסטרדם, ועבד בה כרופא וכמוהל. הקים את בית החולים "שערי צדק" בירושלים ועמד בראשו עשרות שנים. היה ירא שמיים מופלג ומחברי הנהלת העדה החרדית, והתנגד לציונות. נפטר בז' בניסן תשי"ז (1957).

הרב קוק על ד"ר וולך

בטבת תרע"ג (1913) כתב הרב קוק לרב זאב שחור שלפי מכתב ועד 'תחכמוני' (ראו בפרשת לימודי קודש וחול: "תחכמוני" והגימנסיה (תרס"ח-תרע"ד)) בפרנקפורט, מגרש בית הספר יירשם על שם יועץ המסחר פייסט "אחרי שיהי' רשום על שם ד"ר רופין או ד"ר וואללאך" (כרך ב', אגרת תעט) - ככל הנראה ד"ר משה וולך. באלול תרע"ג הודה הרב קוק לד"ר וולך על ששלח לו "את הרצאתו המפורטת לאגודת הרופאים", שבה "הופיע אור על דבר המאורע" של מות ש' ברגר, ובירך אותו "שיצליחהו השי"ת בדרכו דרך הקודש, להציל נפשות רבות". הרב קוק חתם כ"מוקיר פעליו הטובים על שדה רפואת עמנו באה"ק" (כרך ב', אגרת תקצא).

האגרות

כרך ב', אגרת תעט: ככל הנראה עליו: מגרש 'תחכמוני' יירשם על שם יועץ המסחר פייסט אחרי שיירשם על שם ד"ר רופין או ד"ר וולך.

"אחרי שיהי' רשום על שם ד"ר רופין או ד"ר וואללאך"

כרך ב', אגרת תקצא: תודה על הרצאתו לאגודת הרופאים, וברכה שיצליח בהצלת נפשות.

"ואני תפילה שיצליחהו השי"ת בדרכו דרך הקודש, להציל נפשות רבות"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר ד"ר וולך, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תעט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ג טבת תרע"ג - יפו **נמען:** הרב זאב שחור

לפי מכתב ועד 'תחכמוני' בפרנקפורט, הם מסכימים שהמגרש יירשם על שם יועץ המסחר ל' פייסט, אחרי שיירשם על שם ד"ר רופין או ד"ר וולך.

עיקרי הדברים

- רישום מגרש 'תחכמוני'.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ג טבת תרע"ג[4]

לכ' ידידי הרב הנכבד ר'[6] זאב שחור נ"י[7], שלו'[8].

ע"פ[9] דרישת כ'[10] מנהל התחכמני, מר נ. שלזינגר, שהראה לי את מכתב הועד הפרנקפורטי, לביה"ס[11] התחכמני הנ"ל[12], וראיתי שכתוב בו שמצד הועד הנ"ל הם מרוצים שירשם המגרש על שם יועץ המסחר אדון ל. פייסט אחרי שיהי'[13] רשום על שם ד"ר[14] רופין או ד"ר וואללאך, [ארתור רופין, מנהל "המשרד הארצישראלי", או ד"ר משה וולך, מנהל בית החולים "שערי צדק"; ראו גם (כרך ב', אגרת תעו)] הנני מודיע לכ"ת[15] את הדברים כמו שהם, ע"פ המכתב הנ"ל.

בכבוד וברכה, הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. לכ' - לכבוד
6. ר' - רבי
7. נ"י - נרו יאיר
8. שלו' - שלום
9. ע"פ - על פי
10. כ' - כבוד
11. לביה"ס - לבית הספר
12. הנ"ל - הנזכר לעיל
13. שיהי' - שיהיה
14. ד"ר - דוקטור
15. לכ"ת - לכבוד תורתו

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תקצא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ב אלול תרע"ג - יפו **נמען:** ד"ר משה וולך

הרב קוק מודה על ההרצאה המפורטת לאגודת הרופאים, שהבהירה את מקרה ש' ברגר, ומברך אותו בהצלחה בהצלת נפשות.

עיקרי הדברים

- תודה על הבירור.
- ברכה לרופא.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ב אלול תרע"ג[4]

שלו'[5] רב וברכת כוח"ט[6] לכבוד ידידי הרה"ח[7] רב פעלים מר מ. ד"ר[8] וואלאך [ד"ר משה ולך, מייסד בית החולים "שערי צדק" בירושלים; ככל הנראה הוא הרופא שבו עסק המאורע; ראו (כרך ב', אגרת תקעה), (כרך ב', אגרת תקפד)] נ"י[9].

אביע בזה את תודתי העמוקה להדרת כבודו, על אשר הואיל בטובו לשלח אלי יחד עם מכתבו הנכבד, את הרצאתו המפורטת לאגודת הרופאים, אשר בה הופיע אור על דבר המאורע, של המנח ש. ברגר ע"ה[10].

ואני תפילה שיצליחהו השי"ת[11] בדרכו דרך הקודש, להציל נפשות רבות, ומעשי ידיו יכונן לשם ולתהילה ולתפארת בישראל ובאדם.

ידידו מכבדו מאד, מוקיר פעליו הטובים על שדה רפואת עמנו באה"ק[12] ת"ו, חותם בברכת השנים.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. שלו' - שלום
6. כוח"ט - כתיבה וחתימה טובה
7. הרה"ח - הרב החסיד
8. ד"ר - דוקטור
9. נ"י - נרו יאיר
10. ע"ה - עליו השלום
11. השי"ת - השם יתברך
12. באה"ק - בארץ הקודש